

CIJENA lista: U pretplatu za četavu god. K 38—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3 60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari KRMPOVIC u Puli, trg Custoza 1. Uredništvo: Sisačka ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi pišu se ne vraćaju. —

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Broj 814.

Godina III.

U Puli, nedjelja 14. listopada 1917.

Gospodarska mirovna pitanja za Njemačku.

„Neue Zürcher Zeitung“ objavljuje članak nekog R. Reute, iz kojega vidimo sljedeće, veoma zanimive podatke: Njemački odgovor na papinu notu sadržaje rečenicu gospodarskog značenja, koje nema u austrijskom odgovoru, naime: „Njemačka je već uslijed svog geografskog položaja i svojih gospodarskih potreba navezana na mirni saobraćaj sa svojim susjedima i sa dalekim inozemstvom“. Ove će riječi pobuditi svakako pozornost u Njemačkoj te upozoriti preveliki broj onih, koji očekivaju uredjenje prilika u budućnosti isključivo od rezultata rata, na realne vrijednosti gospodarskog života. Ta, sam je zamjenik poglavice generalnog stožera von Freytag-Loringhoven nisu pobijede, koje bi bile u prošlo doba bezuslovno odlučne, pak i osvojenja čitavih krajeva stavila domogle Njemačkoj do mira. — Osim pokrića gotemih ratnih troškova igrati će u budućnosti pitanje dobave sirovina i živeža glavnu ulogu, dakle eksport i import robe. Ta, godine 1913. tvorilo je uvoz industrijskih sirovina tek petine čitavog uvoza, a uvoz živeža i marve oko 30 posto. Ratom je postala potreba uvoza mnogo veća. Rat je počeo obustavio njemačku izvoznu trgovinu, koja je iznosila 23 milijarde i koja je kazao prigodom treće godišnjice buknuća rata, da preživljava milijune marljivo radećih ruku. Ovu je izvoznu trgovinu natkrilivala samo trgovina Engleske, te je narasla od godine za tri i pol puta. Za nekoliko godina razvitka bila bi se Njemačka dovinula prvoga mjesta. To je bilo samo moguće uslijed „otvorenih vrata“ i uslijed „slobode mora“, koje ne može postići sa oružjem i koje si je moguće saditi opet steći samo koncesijama u pitanju obrambenog suda i razoružanja. Da navedemo primjer, ranžirala je Kina godine 1913. u tabeli njemačke uvozne i izvozne trgovine na 20. mjestu, te je bila zastupana sa 1,2 odsto. Ipak je samo bilo naseljeno do 3000 Njemaca, a u samom Tientsinu 400. 270 njemačkih tvrtka imalo je udjela u trgovini. Odsteta Kine uslijed bokerske ustaje i od 15. zajma, dattli Kini, u dogovoru sa Engleskom, iznosila je okruglo 2 milijuna funti na godinu ili 48 milijuna kruna. Tamo je djelovala bogata Njemačko-azijska banka sa velikom dobiti. Njemački je kancelar kazao u državnom vijeću, kad je Kina navijestila rat: Za naše se neprijatelje radi sada o tom, da se bez muke domognu onoga, što je njemačka valjanost i marljivost tamo izgradila. Svršetak će rata nam, kako se pouzdano nadam, tamo opet sazidati, što je bilo razoreno i to na trošak naših neprijatelja“. Pisac članka dodaje: Dao bog, da bi se ispunilo ovo proročanstvo. — Da se Njemačka ograniči na samo trgovanje sa srednjom Europom, sa saveznicima, pala bi njezina trgovina na 9 odnosno na 13 posto od one zadnje godine mira. A time bi morala pokrivati silne troškove, nastale uslijed rata. Tako se razumijeva ona rečenica u njemačkom odgovoru papi: Nijedna zemlja ne želi više, da se u odnosu medju narodima uvriježi pomirljivi i pabratijski duh! — Kod uredjenja gospodarskih pitanja svjeta mora se uzviti, da je Njemačka imala uloženo kapitala u inozemstvu u iznosu od 25 milijarda maraka, u samim kolonijama 300 milijuna maraka, koja je glavica bez primjernih kompenzacija zaplijenjena od neprijatelja. U samoj se Engleskoj nalaze 2 milijarde njemačkih vrijednosnih papira, a njemački se kapital u Americi procjenjuje na dvostruku vrijednost. Osim toga imade po svijetu raškanih Njemaca da 13 milijuna, a uništenje opstanka ovih ljudi značilo bi za Njemačku nenadoknadivu štetu“. Prama ovom izvadku može se razumjeti, kakovog je značenja za Njemačku uredjenje gospodarskih prilika za rata.

Njemačke čete na otoku Oesel.

Berlin, 13. (D. u.) Wolffov ured. Večernji izvještaj javlja: U Flandriji paljba mjenjajuće se jakosti. Pješadijske djelatnosti nema. Na ostaloj fronti na kopnu ništa važna. — U zajedničkom poduzeću dijelova vojske i brodovlja ustupismo se na otoku Oesel (Rigajski zaljev).

Petrograd, 13. (D. u.) P. b. a. Pod

zaštitom pomorskih bojnih sila, koje su nadmašivale naše obrambene naprave, iskrcaše se Nijemci dne 12. t. mj. u zaljevu Tagebacht, sjeverno od otoka Oesel i na susjednu obalu.

Druge se čete iskrcaše kod Sela Serrö na jugozapadnom odjelu otoka Dagö. Obalne su baterije usutkane silnom vatrom neprijateljskih velikih bojnih ladja. Neprijateljsko je poduzeće bilo pogodovano maglom i slabim vidikom. Posada je otoka Oesel započela borbu sa iskrcačnim četama. Poduzete su sve moguće mjere, da se iskrcavanje odbije.

Petrograd, 13. (D. u.) P. br. a. Poluslužben izvještaj o iskrcavanju Njemaca na Oesel i Dagö izjavlja, da je neprijatelj dugo vremena pripravljavao ovo poduzeće, koje da je bilo pogodovano oslabljenjem ruske izvjestiteljske službe. Bez sumnje se je iskrcavanje vršilo vanredno brzo.

Iskrcaene neprijateljske bojne sile cijene se na dvije divizije. Izvještaj ustanovljuje, da su gubitkom Oesela i Dagö izgubili Rusi u Rigajskom zaljevu svoju dosadašnju nadmoć i da će neprijatelj po svoj prilici poduzeti nova poduzeća na Hapsal. Izvještaj zaključuje: Dogodjaji u Rigajskom zaljevu mogu djelovati na položaj ruske fronte kod Segewalda, gdje mora fronta biti promijenjena, približivši je crti Wenden-Walk. Mornarički je ministar Vederevski iza svog povratka iz glavnog stana izvjestio odmah vladu o položaju, izazvanom od njemačkog poduzeća. Vlada je zaključila, da sve svoje sile odmah posveti organizaciji obrane zemlje.

Govor Lloyd Georgea o izjavi dr. Kühlmanna.

London, 11. (D. u.) Reuter. Odaslanstvu zastupnika osiguravajućih društava, koji su Lloyd Georgea htjeli zainteresovati za stanovite reforme, izjavio je on sljedeće: Nemoguće si pomisljati nikakove izjave, koja bi više bila proračunana na to, da produži ovaj strašni rat, nego što je izjava njemačkog državnog tajnika pl. Kühlmanna, da neće Njemačka u pitanju Alzacije-Lorene pod nikakvim okolnostima nešto popustiti. Nema nikakve sumnje o tome, što da znači ova izjava. Dok traje rat, borit će se Engleska na strani svoje saveznice Francuske sve dotle, dok njezina potlačena djeca ne budu oslobođena od ludog jarma. To ali znači, da moramo naša pomoćna vrela brižno iskoristiti i da ne smijemo pristajati uz nikakove uvjete, koji nisu neophodno nužni. Ako se tu i tamo zahtijevaju reforme, to ja na to odgovaram: Učinite sve, što je moguće, da pobijedimo; kad postignemo pobjedu, doći će sve drugo na red.

London, 12. U jednom je nagovoru na izaslanstva raznih gospodarskih korporacija apelirao ministar-predsjednik Lloyd George na pojedjeljske posjednike, neka narednih sedmica uože sve sile, kako bi zaštitili živeža u Engleskoj povećali, kod česa je istaknuo, da se pogibao od podmornica brzo umanjuje. On se stoga ni na koji način neboji, e će neprijatelju početi za rukom, da izglatni otoke djelovanjem podmornica. Briga potječe više odatle, što je raspoloživa zaštitna živeža na svijetu manja. Lloyd je George svršio: „Neprijatelj nas ne će izglatnjeti, ali to nije dostatno. Mi moramo težiti za tim, da mi ovdje u zemlji proizvodjamo mnoštvo živežnih zaštitna, kako ne bismo morali hodati na američansko tržište i našiti saveznicima otimali živež ispred ustiju. Ako potjodjeljac misli samo na to, da mora njegovim stitjelovanjem rasti moć, snaga i slava Engleske, to mislim, e će na koncu godine doprinijeti, da steče takovt pobjedu za državu, koja će biti strahom njegovih neprijatelja nadom svih potištenih čitavog svijeta.

IZ RUSIJE.

A m s t e r d a m, 11. Reuterov ured javlja iz Petrograda: „Izvestija“, glasilo radničkog i vojničkog vijeća, pripćuje, da će središnja uprava izaslati jednog zastupnika demokracije konferenciji alijiraca. List piše: Naš zastupnik ne će imati jednakih prava sa zastupnikom privremene vlade. Njegova će uputa glasiti u pravcu, da su stari ugovori bili ratni ugovori i da sad želimo novi ugovor, koji smijera za mirom.

IZ ENGLJSKE.

London, 12. U nekoj je skupštini u Liverpoolu održao Asquith govor o ratnim ciljevima, u kojemu je medju ostalim kazao: Kod nastupa se je vlade novoga kancelara složio njemački državni zbor na krparenje neke formule. Već tad je sumnjao, da li će si njemački kancelar ili tko drugi biti na čistu o tom, što rezolucija zaista imade da znači. Ovo su skeptično shvaćanje opravdali dogadajaji, jer njemačke se stranke od onoga vremena prepiru o tomu, kako bi se ta rezolucija imala da rashtumači. Mjerodavni faktor, s kojim imademo da računamo, nije njemačko javno mnijenje ili njemački parlament, nego njemačka vlada. Ostavljaju nas u lani i traže od nas, da položimo oružje, a da nemamo druge zadovoljštine ili jamstva, nego što nosimo tri kreposti i pouzdanja, nakle i obzira. Mi ne ćemo našim objem voditeljnim ciljevima za postignuće pravoga mira i pravog sprječena budućih ratova doći bliže, ako odlučno ne uporabimo sredstva i putove, pomoću kojih se taj mir može postići.

Asquith je izatoga prešao na uredjenje podružnih pitanja na zapadu i istoku i stavio pitanje, koja od ovih pitanja znače aneksiju u imperijalističkom smislu. Za sigurno se o tom ne može govoriti, niti ako se radi o ispražnjenju zaposjednutih područja Francuske, Rusije, Belgije, Srbije i Rumunjske, niti što se tiče povratka provincija na Francusku. Ovdje se moram osvrnuti na govor njemačkog državnog tajnika Kühlmanna. On nam je kazao, da Njemačka ne će nikad popustiti u pitanju Alzacije-Lorene. U tom je ležao korjen i izvor nemira i ugroženog ravnotežja i vojne opreme kao za okladu, koja je dovela bila do ovog, od svih najgroznijeg rata. Glede Belgije traže alijirani ne samo ispražnjenje, nego potpunu i trajnu ustupostavu zemlje u njezinoj političkoj i gospodarskoj neovisnosti. Dr. v. Kühlmann je glede budućnosti Belgije uporno šutio. Da se Srbiji i njezinim jugoslavenskim i plemenskim rođjacima, kao i Rumunjskoj dadu njezine staravne granice, nije agresivan čin, nego se time plaća samo dug, kojega je podmirenje pravednost već odavna iziskivala. Opetovano sam kazao, e nije nikad bila stvar naše politike, da uništimo Njemačku, ili ju ras-komadamo. Mi vodimo naš rat proti pruskomu militarizmu, proti takozvanoj „političkoj moći“, pod kojom slabi nemaju nikakova prava.

Asquith je zatim govorio o svojim utiscima na bojnopolju kod Yperna i kazao, da engleske čete čine velika djela. Nema ni najmanje pogibelji, da bi nas gladom mogli podvrći. I u zraku, nadam se, steći ćemo potpuno gospodstvo nad provalama neprijateljskih lijetala. Djelovanje Udruženih država postaje od dana u dan sve veće. Uzmemo li sve u obzir, takodjer i privremenu smalaksalost Rusije, to ne može biti sumnje, da ne samo moralna, nego i materijalna premoć bez sumnje stoji sve više i više stoji na našoj strani.

Razne vijesti.

* Odstup njem. drž. tajnika Cappelle. „Lokalanzeiger“ javlja dne 12. t. mj., da je drž. tajnik držav. mornaričkog ureda, pl. Cappelle zamolio za odstup.

* Autonomna vlada u Ukrajini. Glavno tajništvo Ukrajinaca, odnosno autonomna vlada upravlja proglaš na pučanstvo, u kojemu javlja da tajništvo, izakako se je u svojoj unutrašnjosti konačno uredilo, počima vladati zemljom i da o tom obavješta sve javne urede.

* 20.000 lijetala. Državni tajnik Udruženih država javlja, da se gradi onih 20.000 lijetala kao i motora za nje, kojih je kupnju kongres prihvatio. Citav je program konstrukcije lijetala tako uredjen, da će biti piloti već izvježbani, kad se dovrše lijetala i motori. Broj lijetala obuhvaća sve vrste tipova, počevši od laganog lijetala za lijetalačku izobrazbu sve do snažnog lijetala za boj i bombardovanje.

* Nadvojvoda Makso ostavio je danas sanatorij Löw i zaputio se u palaču Augarten, gdje će nadvojvoda kroz vrijeme svog oporavka stanovati.

* Većina austrijskog parlamenta uz Seidlera. „Az Est“ javlja iz Beča: Ministar-predsjednik Seidler će danas odgovoriti na zahtjeve Poljaka, zatim će primiti u audijenciju zastupnike

Ukrajnaca, koji će mu saopćiti odluku svoje stranke. Jugoslaveni su svoje zahtjeve već jučer saopćili ministru-predsjedniku. Pristupom Poljaka i Ukrajinaca uspelo je Seidleru osigurati većinu za proračunski provizorij. Za sporazum sa Jugoslavenima ima malo izgleda. Za proračunski provizorij će glasovati 96 zastupnika njemačkog narodnog saveza, 67 kršćanskih socijalista, 7 bečkih zastupnika, 5 Rumunja, 4 Rusina iz Bukovine, Talijani iz Friaula, te konačno oko 40 Poljaka i 23 Ukrajinca iz Galicije. Reichsrath ima sada 466 zastupnika, broj nabrojanih zastupnika iznaša 246, što bi značilo većinu od 13 glasova.

* **Vojnička konferencija saveznika u Francuskoj.** „Berliner Tageblatt“ javlja iz Zeneve: „Temps“ javlja, da se prošle sedmice održavala na francuskom tlu velika vojnička konferencija saveznika. Posljedice će se te konferencije pokazati doskora na svim frontama antante.

* **Njemački car u Sofiji.** Prigodom 30-godišnjice stupanja na prijestolje bugarskog kralja stigao je dne 11. t. mj. car Vilim u Sofiju, gdje je bio svečano dočekan. Kod ručka, koj se je tom prigodom dao, kazao je njemački car u svom nagovoru medju ostalim: „Puni iskrenog saučesća promatramo čeznuće bugarskog naroda za ujedinjenjem te osjećamo u uspomeni naše prošlosti unutrašnje srodstvo sa bugarskim narodom“. Car je svršio: Dižem čašu na sretnu budućnost Vašeg Veličanstva i Vašeg Veličanstva kuću na zdravije slavne bugarske vojske i na procvat Bugarske“.

* **Zadnja politička poruka dr. Kreka.** Dr. Krek i dr. Lovro Pogačnik razgovarali su u ponedjeljak i o politici dr. je Krek posve odobravao sadašnje držanje Jugoslavenskoga kluba i naručio dru. Pogačniku, da poruči dru. Korošcu, neka javi ministarskom predsjedniku, da slovenski narod danas više nego ikada čuti tvrdnu ruku germanizacije i da njegovi zastupnici ne mogu podupirati sistema, koji nas svaki dan sve više pritište. („Novine“.)

* **Novo ministarstvo u Švedskoj.** „Svenska Telegram Byran“ javlja: Kralj je povjerio sastav kabineta zemaljskom poglavici Widenu, predsjedniku druge zbornice, koji prema svojim političkim nazorima pripada umjerenim liberalima.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Na istoku i u Albaniji kod naših četa ništa nova.

Talijansko bojište.

Na Soči i na tirolskoj je fronti došlo za mnogo mjesta do živahne topničke djelatnosti. Južno od doline Pellegrino doprimila su naša junačka odjeljenja, pojačana dobrovoljnim strijelcima, zarobljenike i ratni materijal iz neprijateljskih položaja.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 13. listopada. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina bavarskog prijestolonasljednika: Bitka u Flandriji oživjela je danas iz nova poslije kratkog prekida. Taj su put vodili Englezi na uskom pontu, širokom oko 10 kilometara, između cesta Langemarck-Houthoult i Zonnebeke-Marslede svoje navale. Topnička su bojna sredstva bila veoma jako upotrebljena. Iza višekratnog uzaludnog jurišanja uspelo je engleskoj pješadiji, da uznapreduje medju kolidvorom i selom Poelcapelle u lijevkastom području. Iza ljutih bojeva, koji su trajali preko dana, bacile su naše čete neprijatelja s obje strane Pendsbeeka. Naši položaji bijahu južno Poelcapelle napadnuti prije podne, a sa svježim silama na večer. I na tom su se mjestu morali Englezi da zadovolje sa uskim komadom našeg predpolja. Mjesto je u našem posjedu. Istočno od Zonnebeke skršile su se neprijateljske navale. I kod Gheuvelda izjalovio se je jaki sunak. U opće iznosi teškim krvavim žrtvama stečeno područje u obim provalnim točkama pol kilometra tla. Svuda inače bio je njegov trud uzaludan. Preko noći trajao je topnički boj. Jutros je rano opet poskočilo do bubanjske paljbe između Lys i kanala Comines-Ypern. Prema prediežećim izvješćima nijesu još dosad uslijedile nove navale.

Bojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: U nekojim odsjecima fronte na Aisnei bila

je i jučer živahna bojna djelatnost. U istočnom dijelu Chemin des Dames provale su turingške čete iza uspješne paljbene pripreme u francuske položaje sjeverno uzvisine Vaucerc. U širini od 400 metara otele su neprijatelju više opkopnih crta. Mnogo je zarobljenika ostalo u našim rukama.

Istočno bojište.

Od Dvine do Dunava nema većih bojnih djela.

Macedonsko bojište.

Osim živahne topničke djelatnosti u luku Cerne i izvidničkih okršaja, uspješnih po Bugare na Doiranskom jezeru, nema ništa osobita.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Francuski:

: 12. listopada, popodne. Noć je bila označena velikom djelatnošću obostranog topništva. Niz je neprijateljskih pokušaja navale Nijemaca na razne točke fronte bio odbijen. Neprijateljski se je prihvat zapadno od Maisons de Champagne i tri nasrtajna pokušaja Nijemaca u okolici Souain Auberivo izjalovila. Na desnoj je obali Moze potrajala topovska vatra u okolici Bezonvaux.

Engleski:

: 12. lista. U 5 sati 25 minuta u jutro navale su naše čete na fronti od po prilici 6 milja sjeveroistočno od Yperna. Napredak je naših četa, kao što je javljeno, udovoljiv. Tečajem noći žestoka kiša.

Ruski:

12. listopada. Sjeverna fronta. U pravcu na Rigu poduzeo je neprijatelj dne 10. t. mj. u 7 sati na večer, poslao je jake topovske pripreme, ofenzivu u odsjeku predjela Spita-Timerman, kod česa je južno od ceste u Pskov nekoliko potisnuo natrag kumpanije neke naše pukovnije. Oko 9 sati na večer poduzeše naši odjel protunavala, te opeta osvojviše od neprijatelja zauzete jarke. U 12 sati u noći bio je položaj opeta uspostavljen. Dne 11. t. mj. oko podne prisilo je neprijatelj u predjelu Skul, sjeverno od ceste u Pskov, jakim topovskom vatrom naše prednje straže, da se nešto povuku. Na ostaloj fronti puškaranje. — Zapadna i jugozapadna fronta. Puškaranje. — Rumunjska fronta. Dne 9. t. mj., u 5 sati u jutro, navale je neprijatelj poslao žestoke topovske pripreme na naše položaje u predjelu južno od Krendosenin na okolicu Buzcau, osvojivši više streličkih jaraka; no protunavala uspostavila je opeta položaj. Dne 11. t. mj. opetovano je neprijatelj opstrijeljavao teškim topništvom grad Galac.

Političke vijesti.

Važna naredba ratnog ministarstva.

Dopisni ured javlja sa dne 12. t. mj., da je ratno ministarstvo naredilo sljedeće: Osim dogadjaja, koji su od njemačke, političke ili parlamentarne važnosti — bez razlike, da li se radi o c. i kr., o c. k. ili kralj. ug. osobama — i koji bi mogli biti predmetom interpelacije, moraju odsjeci ratnog ministarstva, dotično vojnička zapovjedništva telefonično ili brzojavno obavijestiti ministra za zemaljsku obranu. Ove se obavijesti ne smiju protezati samo na prvu objavu, već na svaki važan događaj do konačnog rješavanja pitanja. Ovakove su obavijesti osobito prešne za vrijeme zasjedanja parlamenta.

Politički položaj u parlamentu.

800 milijuna, koje je vlada ponudila Poljacima, imali su svoj učinak. Ovi će odobriti proračun, koji će po svoj prilici biti prihvaćen sa 13 glasova većine. Prema tome se vidi, da i sadašnja vlada nastavlja starom metodom političkog podmičivanja, koja je nemoralna ne samo za onoga, koji huđe podmićen, nego također za onoga, koji podmićuje. Ne radi se više dr. Steidleru o tome, da svede političke prilike u miran tok. Sva se njegova briga kreće jedino oko odobrenja proračuna; kod toga zaboravlja, da su poteškoće, koje su nastale kod toga, samo odraz nenaravnih političkih prilika, koje vladaju u monarkiji, koja dijeli narode u vladajuće, u podjarmljene i tlačene. Gosp. Seidler mora ipak znači, da i ako mu taj put uspije, da dobi većinu u parlamentu za 6-mjesečni proračun, da će poteškoće za 6 mjeseci biti kud i kamo veće. Obecanja, kojima je kupio Poljake, neće po svoj prilici moći da ispuni, pošto to nije odvisno samo od njega; a na drugoj je strani odbio one sve druge političare, kojima je dozogrdio stari način zavladaivanja i zabašurivanja i koji žele u interesu same države, da se konačno srede političke prilike. Ako je dobio povjerenje za šestmjesčni

proračun sa strane Poljaka, koji su još nedavno obasuli vladu i sistem prekoravanjima i pritužbama, na drugoj je strani izgubio posve povjerenje onih poštenih ljudi, koji svojim radom hoće da postignu konačno uredjenje unutrašnjih naših prilika, da se dovrši narodna trvenja i da se postigne u Austriji blagodat unutrašnjeg mira. Ovi ljudi žele, da se austrijske prilike urede po modernim i moralno bezprijetkornim načelima, koji jedini mogu zajamčiti narodima sreću i mir, a državi uspješan razvitak i bogastvo. O uskoštvu Poljaka prepuštamo sud našim čitaocima i njihovim izbornicima, koji se nipošto ne mogu ponositi takovim zastupnicima, koji su narodne ideale i budućnost Poljske prodači za jeftin novac, koji, kao do sad, nije nikad rodio dobrim plodom za nesretnu i opustošenu Galiciju te za njezin siromašni i jadni narod.

Slovački socijaliste ne smiju u Stockholm.

„Robotničke Noviny“, list slovačkih demokrata, koji je iza duge stanke opet počeo izlaziti, objelodanjuje tužbu na mađarske socijalne demokrate, koji nijesu htjeli dozvoliti, da bi u okviru ugarske delegacije bili zastupnici i radnici drugih narodnosti, a u prvom redu Slovaci. List dodaje: „Nije to prvi put, da mi socijalni demokrati moramo da se tužimo nad postupkom mađarskih drugova. Na stockholmsku su se konferenciju spremali oni peći u velikom broju, ali nama nijesu dopustili niiti jednog delegata. Oni su htjeli ići na vijećanja, dok su nam htjeli zatvoriti vrata, da ne doznaje ništa svijet, da i mi živimo i da hoćemo živjeti“. Tako shvaćaju — a to ne samo u Ugarskoj — gospodujućim narodima međunarodni. Bez tumača, a naši radnici neka uspoređuju ugarske prilike sa ostalim.

U pomoć učiteljstvu u Istri.

Hrvatsko učiteljstvo kotara Pazin, sakupljeno dne 4. listopada 1917. na skupštini u svrhu pogovora o bijedi, u kojoj se ono nalazi, i o koracima, kako da joj se doskoči

uzevši u obzir.

a) da učiteljstvo u ovo teško vrijeme ima osim školskog rada, da vrši i druge razne poslove, koje mu nalažu sadašnje ratne prilike, i to na zadovoljstvo viših oblasti;

b) da su cijene svakovrsnoj robi užasno poskočile, a plaća se učiteljstvu povisila samo od 13—41 K mjesečno tako, da ono ne može nabaviti ni najpotrebnije za se i za obitelj, već u pravom smislu riječi gladuje i ne će moći nikako da vrši svoje dužnosti, pa će — da si ohrani život — biti na žalost prisiljeno, da zapusti učiteljski stadij;

c) da radi strašne suše ne može od seljaka, ne može ni od aprovizacije za sve novce dobiti najnužnije hrane.

zaključilo je

obratiti se sa predstavkom na c. kr. pokrajinsko školsko vijeće, na zemaljsku upravnu komisiju, na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, na c. kr. kotarsko i na mjesna glavarstva, te obavijestiti o tom i državne zastupnike, da se

1. dadu učiteljstvu svi povišci (bilo u kojoj formi), kakve daje i kakve će eventualno dati država činovnicima od 8. do 11. razreda;

2. da se kao što i u drugim pokrajinama kao što kod drugih stadija raspisuju natječaji za ispražnjena mjesta učitelja i učiteljica;

3. budu li oblasti i nadalje otežale, da doskoče učiteljstvu, a time i pučkoj školi, u što kraće vrijeme — kako to prilike iziskuju i kako je gore rečeno — obratit će se s molbom na Njegovo Veličanstvo našega prejasnoga cara i kralja

Domace vijesti.

Ravnatelj hrvatske gimnazije u Pazinu nije htio da dozvoli svojim djacima, da sakupljaju prinose za narodni dar hrvatskomu pjesniku i mučeniku, knezu Vojnoviću. Teško nam je označiti ovaj postupak, a da ne upotrebimo jačih riječi. Molimo samo gospodina ravnatelja, neka čita u knjizi svog zemljaka Janeza Trdine „Bachovi huzari i Iliri“ i naći će tamo u jednom školskom nadzorniku uzor svojem postupku, koji je bio prošlog stoljeća veoma čudnovat, dok je za današnje dane za njega samoga žalostan anakronizam. Mi nikako ne želimo, da se upravlja škole anakronizmima, već u modernom i narodnom duhu, a taj traži za sve narode, napose i za Hrvate, da štiju svoje velike ljude. Bit će dakle veoma dobro, da gospodin ravnatelj smisli još jedanput svoje misli u tom pogledu u razboritiju misao i da dozvoli sakupljanje našoj omladini, ili neka povuče konkvencije iz spoznaje, da njegovo pedagoško shvaćanje dužnosti ne odgovara više sadašnjim prilikama.

Imenovanje. Zemaljska upravna komisija margrofije Istre, imenovala je svojim zastupnikom u kotarskoj misiji za pripomaganje obitelji u Puli g. dr. Mirka Vratovića, odvjetnika u Puli.

Premještenje zemaljskog upravnog povjerenstva za Istru iz Pazina u Poreč. U smislu odluke, stvorene od zemaljske upravne komisije za Istru, započet će ova komisija doskora svoje poslovanje u Pazinu, čim će biti dovršeno pitanje uredskih prostorija.

Potpore za obitelji onih, koji su zadržani u inozemstvu. Njegovo Veličanstvo car sankcionirao je dne 17. kolovoza zakon, što ga je glasača zastupnička kuća, tičući se potpora obitelji onih, koji su bili zadržani u neprijateljskoj zemlji i obiteljima nomčadi trgovačke mornarice, kojima je bio zapriječen povratak iz neutralnih zemalja. Tim zakonom vlada biva opunovlaštena podijeliti od dana kada bje zakon objelodanjen (a samo u posebnim izvanrednim slučajevima od kojeg dan prije) za vrijeme dok traje rat (ili dok se zadržana osoba povrati iz inozemstva) potpore iz vladinih sredstava domaćinjima gori imenovanih osoba u istoj mjeri kao što su doprinosi za uzdržavanje obitelji vojnika, ako opstojе slijedeći uvjeti: 1. ako je austrijski državljani zadržan doista u inozemstvu ili od neprijatelja ili od prijetnje nastalih usljed rata, što će se sve morati dokazati pismima ili će se to uređovno istražiti na temelju podataka, što ih budu dati sami domaćinji; 2. ako domaćinji nijesu u stanju provoditi svoje uzdržavanje vlastitim imanjem, dohodcima ili ne uživaju kakove druge državne potpore (doprinos za uzdržavanje ili potporu bjegunaca). Kao domaćinji bivaју računane sve one osobe, što su zadržane u inozemstvu, isključeni su dakle oni, koji su sa interniranim bili u odnošaju službenom ili navadaju druge zasebne zahtjeve, ako isti nisu baš samo uzdržavanje. Kao neprijateljske zornje računaju se sve države, koje su u ratu protiv monarhije. Iznos potpore odvisan je od današnjeg boravišta domaćinji: 2 K na dan za one, koji stanuju u Beču, 1,80 za one, koji žive u mjestima I. i II. razreda za državne činovnike, 1,60 K za sva druga mjesta. Molbe za priznanje potpore moraju stignuti kotarskoj političkoj oblasti gdje stranka sada boravi i to putem općine, opskrbnih ili dobrotvornih ureda. Potpore će se isplaćivati samo do onda, dok budu opstojale pretpostavke zakona.

Zabranu kupovanja te izvoza vina iz Istre. Vinarski ured za Istru saopćuje: Daje se na sveopće znanje, da je bez prijašnje dozvole „Vinarskoga ureda za Istru“ zabranjeno kupovanje vina (staroga i novoga), kao i izvoz iz Istre. Dozvoljen je izvoz samo do jedne litre. Dozvole za uakup i izvoz vina izdavaju se kod Vinarskog ureda u Trstu (sadi kod namjesništva) uz platež iznosa od K 2.— za režijske troškove, za svaki hektolitar i za svaki odlomak hektolitra. Oproštene su mužine do 6 litara. Prestupci kaznit će se globom do K 10.000 ili zatvorom do 6 mjeseci, eventualno također zaplijenom.

Sjednica aprovizacijske komisije. Dne 11. tek. mj. održavala se sjednica aprovizacijske komisije c. k. tvrdjavnog komesara, kod koje su prisustvovali pod predsjedanjem tvrdjavnog komesara svi članovi iste, naime gg. gen. inž. Tonsa, ravnatelj aprovizacijske komisije Lirussi, kotarski nadliječnik dr. Schiavuzzi, zasebnik Negri i c. kr. savjetnik pokrajinskog suda Peručić. Nakon referata ravnatelja Lirussi-ja, riješilo se u istoj sjednici ostale tekuće poslove, te se je tom prilikom komisija mogla upoznati velikim poteškoćama, kojima se moraju neprestano boriti osobe, koje vode aprovizacijonu komisiju. Osobito treba istaknuti kao velike poteškoće: pomanjkanje trgovačkog osoblja, slabu željezničku svezu i poteškoće poštanskog saobraćaja. Te su poteškoće bile tako osjetljive, da se moglo svladati do lične poslove samo uz veliko naprezanje svih sila cijelog osoblja aprovizacijske komisije. U sjednici se nadalje raspravljalo pitanje dobave vina, o čemu će se baviti uskoro također poljodjelsko vijeće namjesništva u Trstu. Tom prilikom izrazila je komisija svoje začudjenje, što kotar Pula nije zastupan u onom važnom odboru. Ravnatelj je Lirussi razložio nadalje finansijsko stanje aprovizacije, koje se mora označiti kao posve povoljno. Komisija je primila ovo priopćenje kao što izvještaj o drugom djelovanju aprovizacijske komisije zadovoljstvom do znanja, te je na prijedlog jednog člana izrazila ravnatelju Lirussi zahvalu za njegov izvršivni rad, što ga čini u korist pučanstva Pule.

Obznana. Uslijed naredbe ureda za prehranu pučanstva od 27. septembra o. g. D. Z. L. br. 390 bivaју promijenjene predajne cijena sijena i slame, što su bile objelodanjene obznanom od dne 25. lipnja o. g. (Allg. 651-18) kako slijedi: 1. za svakovrsno sijeno, K 23.—. 2. Za slamu:

a) za pšeničnu slamu K 13.—; b) za sve druge vrste žitne slame K 11.—; c) za slamu od pašulja, boba, leće, lupine i turkinje K 7.—. — Ove naredbe vrijede također za one množine sijena, koje je zemaljski ured za krmu kupio prije 16. srpnja o. g. — Od c. kr. kotarskog poglavarstva. Pula, dne 9. listopada 1917. C. kr. tvrdjavni povjerenik: Hohenbruck, v. r.

Sve osobe, rođene u godinama 1865.-1866., koje stanuju u mjesnoj općini Pule, služile su u narodnom ustanku te su bile poslone na dopust uslijed naredbe Njegovog Veličanstva cara od 21. svibnja t. g., pozivlju se, da jave svoje boravište u općini, isto tako svaku odsutnost iz općine, koja prekoračuje 14 dana, i to u općinskom stat.-anagrafičnom uredu, Piazza del foro br. 1, prizemno desno, soba br. 3, u uredovnim satovima (8 pr. pod., do 2 popodne) najkasnije do 31. listopada t. g. Propuštanje prijave biti će kažnjeno u smislu odluke ministarstva za zemaljsku obranu od 26. lipnja 1915., Präs. 10125-XIV. Pula, dne 1. listopada 1917.

Slučajevi proljeva i tifusa. U našoj su se općini od 6—13. o. mj. pojavila dva slučaja proljeva, od kojih je jedan bolesnik ozdravio, a drugi je još u liječenju. — U Medulinu se je pojavio jedan slučaj tifusa.

Opskrba pučanstva odijelom. C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli obznana: Naredbom ministra za trgovinu od dana 21. IX. 1919, D. Z. L. 383, određuju se ustanove za osiguravanje pučanstva odijelom. Uslijed toga je u buduću zabranjen slobodan promet odjećom kao što i kupnja sa strane konsumentata. Izuzimlje se roba za odijela i za rublje, koja je označena u listini slobodne robe istodobno proglašene od ministra trgovine. Slijedeće vrste robe smiju se izručiti konsumentima samo uz iskaznicu, koja potvrđuje potrebu nabave: 1. robe, koje su prikladne za pravljena odijela ili rublja; 2. odijela za muškarce, žene i djecu; 3. sve vrste rublja; 4. istrošena odijela, koja se još dadu nositi. Nadalje će centrala pamuka i vune u svrhu opskrbe odijelom i rubljem dati siromašnome pučanstvu jeftiniju robu, te će urediti promet istrošenim odijelima. Da se svim ovim zadaćama udovolji, ustrojio se je već za Primorje pokrajinski ured za odijela sa sjelom kod trgovačke i obrine komore u Trstu. Dok se ustrojio ostali ured, predviđen u gorenavedenoj naredbi, namjesnik je opunovlastio tvrdjavnog komesara, da samo u slučaju neophodne potrebe izda dozvole, kojima mogu konsumenti primiti gore naznačenu robu. U tu svrhu moraju se konsumenti u slučaju potrebe obratiti pismeno ili usmeno kod svog općinskog ureda. Trgovci moraju držati poseban registar sa označenim stranicama, iz kojega će biti razvidna zalihna robe prema vrsti i množini na početku svakog mjeseca, povisica što je nastala tijekom mjeseca i ishodište ove povisice te stanje robe koncem mjeseca. Prekršaji ove naredbe biti će kažnjeni globom do 20.000 kruna ili zatvorom do 6 mjeseca eventualno istodobno zaplijenom robe.

Poštanski promet. C. k. poštansko i brzojavno ravnateljstvo u Trstu javlja: U Bukovini posluju opet: 1. za obični pismovni poštanski saobraćaj: pošt. uredi: Bobestie, Idzestie, Komarestie Slobodzia, Kuczurmare, Stefanowka i Unter Stanestie; 2. za saobraćaj pošt. uputnicama, te za saobraćaj pošt. štedionice pošt. ured Breaza; 3. za saobraćaj omocima u ograničenom opsegu pošt. ured Wiznitz na Czeremoszu. — Nadalje javlja: Poštanski saobraćaj sa austrijskim i ugarskim državljanima u Španiji. Uslijed privoljenja francuske vlade mogu se preko Francuske šiljati pisma i poštne dopisnice austro-ugarskim državljanima, koji se nalaze u Španiji, te koji nijesu ratni zarobljenci ili internirani, te sa strane ovih. Takove pošiljke mogu sadržavati jedino obiteljske vijesti, te se na naslovnoj strani mora jasno napisati oznaka „Familiensendung“ ili „Nouvelles de famille“. Pisma moraju da budu što kraća.

Glasba. Danas popodne svirati će glasba ratne mornarice na trgu „Custoza“ slijedeće komade: 1. C. W. Zieher: „Car Karlo“, koračnica. 2. A. Rosenber: „Hrvatska ouvertura“. 3. E. Waldteufel: „Zlatna kiša“ — valčik. 4. W. Kieze: a) Dječji prizor iz opere „Evangelimann“. A. Massenet: b) „Marche heroique“. 5. K. Komzák: „Za srce i um“, — karišik. 6. D. Ertl: „Hunyadi“, — koračnica. Početak u 3 sata i 30 časaka.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 1.

Obznana.

Naručbe američkih loza iz državnih rasadnika u Primorju za sadno vrijeme 1917/18.

U proljeću 1918. biti će na prodaju američka loza iz državnih rasadnika u Primorju uz slijedeće uvjete:

1. navrnutih loza različitih europskih vrsti na velik listni Riparij i Rupestris montikoli;
2. žilavica vrsti velikolistne Riparije, Rupestris montikole i raznih križanka;
3. rozaga vrsti velikolistne Riparije, Rupestris montikule i raznih križanka.

Lozama su slijedeće cijene za svakih 1000 komada:

- a) američkim navrnutim lozama 140 K;
- b) američkim žilavicama za siromašnije vinogradare 10 K za imućnije posjednike 30 K;
- c) američkim rozagama za siromašnije vinogradare 5 K, za imućnije posjednike 16 K.

Oskudnost vinogradara, koji budu naručili lozu po nižim cijinama, imade općinsko glavarstvo da savjesno i raznih križanka.

Navrnuti loze će se dati pojedincima samo u manjim količinama poglavito za širenje boljih vrsti loza.

Ako naručbe pojedina predju 500 komada žilavica ili 2000 komada rozaga, namjesništvo si pridržava pravo, da zatraženu količinu snizi prema zalih i prijavama.

Naručbe loza neka se prikažu putem kompetentnih općinskih ureda, koji drže na raspolaganje osobite tiskalice za ovu svrhu, najkasnije do dana 30. novembra o. g. Naručbe, koje prispjiju nakon ovoga roka, neće se uzeti u obzir. Ko naruči loza, neka se vlastitom rukom potpiše na iskazu naručbe u stupcu za opaske.

Općinska glavarstva imadu da ispunjene iskaze naručba odmah pošalju kompetentnom c. kr. kotarskom poglavarstvu (c. kr. namjesništvom savjetniku u Trstu, povjereniku tvrdjave u Pulu, magistratu u Rovinju) koje će ih predložiti namjesništvu.

Loze će se dati samo primorskim vinogradarima. Trgovci tražem isključeni su od dobave rečenih loza.

Cijene se razumlju od rasadnika u Zanfanaru, te se primljena svota imadu platiti kod preuzimanja loza; ako se loza pošalje željeznicom, poštom ili parobrodom, ova svota će se pouzeti ujedno sa troškovima za embalažu i prevoz, koji će se računati po vlastitoj cijeni.

Kod naručbe neka se točno naznači: 1. bistro naplano ime, prebivalište, kućni broj i stalli naručitelja; 2. porezna općina, u kojoj leži vinograd, koji imade da se ponovi; 3. željena vrst i množina loza; 4. željeznička, odnosno parobrodarska i poštanska postaja, kamo da se loze pošalju.

Loze treba pregledati odmah što stignu; eventualne pritužbe neka se bez zatezanja uprave na ovdesnjeg c. kr. vinogradarskog nadzornika.

Kasnje stigle pritužbe neće se uzeti u obzir. Pri koncu se opaža, da se američke loze iz državnih zalihna principijelno nedjelje badava.

Iznimka će se učiniti samo za one male vinogradare, koji se obvežu, da će posaditi američki vinograd za uzgoj materijala za ponavljanje vinograda.

Molbenice za besplatni otpust američkih žilavica za baš spomenutu svrhu neka se prikažu ravno c. kr. namjesništvu do gore označenog roka.

Trst, 19. septembra 1917.

Od c. kr. namjesništva.

Zahvala.

Za mnoge iskrene dokaze saučešća, primljene prigodom smrti naše nezaboravne kćeri, sestre, odnosno tetke, gospodjice

Cvijete Družetić

kandidatice IV. učiteljskog tečaja

izričemo ovime najsrdačniju zahvalu. Posebice zahvaljujemo velečasnom gosp. Čurkoviću, koji je pokojnicu u bolesti tješio i u svemu nam pri ruci bio, kao i za nadgrobno slovo držano pokojnici, dalje gospodjici učiteljici Stanić, časnim sestrama profesoricama Českoj olomučkog učiteljstva, i svim njezinim drugaricama IV. tečaja Českoj učiteljskog ustava u Olomucu, koji nijesu žalili dalekog puta, a da pokojnicu doprate do zadnjeg počivališta i iskažu svoju bol i ljubav. Napokon hvala svim našim sirotama bjeguncima, koji su nam znali u svemu pri ruci biti i prisustvovali sprovodu. Svim nebrojeno puta hvala i od boga plata!

Neudorf, (Moravska) 5. listopada 1917.

Tugujuća obitelj Družetić

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata br. 286 od 13. listopada 1917.

Posadno nadzorstvo nadporuč. Benković. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Benković“: linijski liječnik dr. Tschada.

Lječničko nadzorstvo nadporuč. Benković: linijski liječnik dr. pl. Marochino.

Sjetite se Crvenog križa!

Ukrajnaca, koji će mu saopćiti odluku svoje stranke. Jugoslaveni su svoje zahtjeve već jučer saopćili ministru-predsjedniku. Pristupom Poljaka i Ukrajinaca uspjelo je Seidleru osigurati većinu za proračunski provizorij. Za sporazum sa Jugoslavenima ima malo izgleda. Za proračunski provizorij će glasovati 96 zastupnika njemačkog narodnog saveza, 67 kršćanskih socijalista, 7 bečkih zastupnika, 5 Rumunja, 4 Rusina iz Bukovine, Talijani iz Friaula, te konačno oko 40 Poljaka i 23 Ukrajinca iz Galicije. Reichsrath ima sada 466 zastupnika, broj nabrojanih zastupnika iznaša 246, što bi značilo većinu od 13 glasova.

* **Vojnička konferencija saveznika u Francuskoj.** „Berliner Tageblatt“ javlja iz Zeneve: „Temps“ javlja, da se prošle sedmice održavala na francuskom tlu velika vojnička konferencija saveznika. Posljedice će se te konferencije pokazati doskora na svim frontama antante.

* **Njemački car u Sofiji.** Prigodom 30-godišnjice stupanja na prijestolje bugarskog kralja stigao je dne 11. t. m. car Vilim u Sofiju, gdje je bio svečano dočekan. Kod ručka, koj se je tom prigodom dao, kazao je njemački car u svom nagovoru medju ostalim: „Puni iskrenog saudešća promatramo čeznuće bugarskog naroda za ujedinjenjem te osjećamo u uspomeni naše prošlosti unutrašnje srodstvo sa bugarskim narodom“. Car je svršio: Džem čašu na sretnu budućnost Vašeg Veličanstva i Vašeg Veličanstva kuću na zdravije slavne bugarske vojske i na procvat Bugarske“.

* **Zadnja politička poruka dr. Kreka.** Dr. Krek i dr. Lovro Pogačnik razgovarali su u ponedjeljak i o politici dr. je Krek posve odobravao sadašnje držanje Jugoslavenškoga kluba i naručio dru. Pogačniku, da poručit dru. Koročcu, neka javi ministarskom predsjedniku, da slovenski narod danas više nego ikada čuti tvrdu ruku germanizacije i da njegovi zastupnici ne mogu podupirati sistema, koji nas svaki dan sve više pritište. („Novine“.)

* **Novo ministarstvo u Švedskoj.** „Svenska Telegram Byran“ javlja: Kralj je povjerio sastav kabineta zemaljskom poglavici Widenu, predsjedniku druge zbornice, koji prema svojim političkim nazorima pripada umjerenim liberalima.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Na istoku i u Albaniji kod naših četa ništa nova.

Talijansko bojište.

Na Soči i na tirolskoj je fronti došlo na mnogo mjesta do živahne topničke djelatnosti. Južno od doline Pellegrino dopicnila su naša junačka odjeljenja, pojačana dobrovoljnim strijelcima, zarobljenike i ratni materijal iz neprijateljskih položaja.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 13. listopada. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina bavarskog prijestolonasljednika: Bitka u Flandriji oživjela je danas iz nova poslije kratkog prekida. Taj su put vodili Englezi na uskom pontu, širokom oko 10 kilometara, izmedju cesta Langemarck-Houthoult i Zonnebeke-Marslede svoje navale. Topnička su bojna sredstva bila veoma jako upotrebljena. Iza višekratnog uzaludnog jurišanja uspjelo je engleskoj pješadiji, da uznapreduje medju kolodvorom i selom Poelcapelle u lijevkastom području. Iza ljutih bojeva, koji su trajali preko dana, bacile su naše čete neprijatelja s obje strane Pendsbeeka. Naši položaji bijahu južno Poelcapelle napadnuti prije podne, a sa svježim silama na večer. I na tom su se mjestu morali Englezi da zadovolje sa uskim komadom našeg predpolja. Mjesto je u našem posjedu. Istočno od Zonnebeke skrsile su se neprijateljske navale. I kod Gheluvelda izjalovio se je jaki sunak. U opće iznosi teškim krvavim žrtvama stečeno područje u obim provalnim točkama pol kilometra tla. Svuda inače bio je njegov trud uzaludan. Preko noći trajao je topnički boj. Jutros je rano opet poskočilo do bubanjske paljbe izmedju Lys i kanala Comines-Ypern. Prema predležćim izvješćima nijesu još dosad uslijedile nove navale.

Bojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: U nekojim odsjecima fronte na Aisnei bila

je i jučer živahna bojna djelatnost. U istočnom dijelu Chemin des Dames provališe turingške čete iza uspješne paljbene pripreme u francuske položaje sjeverno uzvisine Vauclerc. U širini od 400 metara otele su neprijatelju više opkopnih crta. Mnogo je zarobljenika ostalo u našim rukama.

Istočno bojište.

Od Dvine do Dunava nema većih bojnih djela.

Macedonsko bojište.

Osim živahne topničke djelatnosti u luku Cerne i izvidničkih okršaja, uspješnih po Bugare na Doiranskom jezeru, nema ništa osobita.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Francuski:

: 12. listopada, popodne. Noć je bila označena velikom djelatnošću obostranog topništva. Niz je neprijateljskih pokušaja navale Nijemaca na razne točke fronte bio odbijen. Neprijateljski se je pohnivat zapadno od Maisons de Champagne i tri nasrtajna pokušaja Nijemaca u okolici Souain Amberivo izjalovila. Na desnoj je obali Moze potrajala topovska vatra u okolici Bezonvaux.

Engleski:

: 12. listopa. U 5 sati 25 minuta u jutro navalle su naše čete na fronti od po prilici 6 milja sjeveroistočno od Yperna. Napredak je naših četa, kao što je javljeno, udovoljiv. Tečajem noći žestoka kiša.

Ruski:

12. listopada. Sjeverna fronta. U pravcu na Rigu poduzeo je neprijatelj dne 10. t. m. u 7 sati na večer, poslije jake topovske pripreme, ofenzivu u odsjeku predjela Spita-Tlormer, kod česa je južno od ceste u Pskov nekoliko pohenuo nastrug kompanije neke naše pukovnije. Oko 9 sati na večer poduzeše naši odjel protunavala, te opeta osvovivše od neprijatelja zauzeše jarke. U 12 sati u noći bio je položaj opeta uspostavljen. Dne 11. t. m. oko podne prisilo je neprijatelj u predjelu Skul, sjeverno od ceste u Pskov, jakom topovskom vatrom naše prednje straže, da se nešto povuku. Na ostaloj fronti puškaranje. — Zapadna i jugozapadna fronta. Puškaranje. — Rumunjska fronta. Dne 9. t. m. u 5 sati u jutro, navallo je neprijatelj poslije žestoke topovske pripreme na naše položaje u predjelu južno od Krendosenija na okolicu Buzcuu, osvovivši više streljačkih jaraka; no protunavala uspostavila je opeta položaj. Dne 11. t. m. opetovano je neprijatelj opstreljavao teškim topništvom grad Galac.

Političke vijesti.

Važna naredba ratnog ministarstva.

Dopisni ured javlja sa dne 12. t. m., da je ratno ministarstvo naredilo sljedeće: Osim događaja, koji su od njemačke, političke ili parlamentarne važnosti — bez razlike, da li se radi o c. i kr., o c. k. ili kralj. ug. osobama — i koji bi mogli biti predmetom interpelacije, moraju odsjeci ratnog ministarstva, dotično vojnička zapovjedništva telefonično ili brzojavno obavijestiti ministra za zemaljsku obranu. Ove se obavijesti ne smiju preuzeti samo na prvu objavu, već na svaki važan događaj do konačnog rješenja pitanja. Ovakove su obavijesti osobito prešne za vrijeme zasjedanja parlamenta.

Politički položaj u parlamentu.

800 milijuna, koje je vlada ponudila Poljacima, imali su svoj učinak. Ovi će odobriti proračun, koji će po svoj prilici biti prihvaćen sa 13 glasova većine. Prema tome se vidi, da i sadašnja vlada nastavlja starom metodom političkog podmičivanja, koja je nemoralna ne samo za onoga, koji bude podmićen, nego također za onoga, koji podmićuje. Ne radi se više dr. Steidleru o tome, da svede političke prilike u miran tok. Sva se njegova briga kreće jedino oko odobrenja proračuna; kod toga zaboravlja, da su poteškoće, koje su nastale kod toga, samo odraz nenaravnih političkih prilika, koje vladaju u monarkiji, koja dijeli narode u vladajuće, u podjarmljene i tlačene. Gosp. Seidler mora ipak znati, da i ako mu taj put uspije, da dobi većinu u parlamentu za 6-mjesečni proračun, da će poteškoće za 6 mjeseci biti kud i kamo veće. Obećanja, kojima je kupio Poljake, neće po svoj prilici moći da ispuni, pošto to nije odvisno samo od njega; a na drugoj je strani odbio one sve druge političare, kojima je dozlogrdio stari način zavlačivanja i zabašurivanja i koji će u interesu same države, da se konačno srede političke prilike. Ako je dobio povjerenje za šestmjesčni

proračun sa strane Poljaka, koji su još nedavno obasuli vladu i sistem prekoravanjima i pritužbama, na drugoj je strani izgubio posve povjerenje onih poštenih ljudi, koji svojim radom hoće da postignu konačno uređenje unutrašnjih naših prilika, da se dovrši narodna trvenja i da se potvigne u Austriji blagodati unutrašnjeg mira. Ovi ljudi žele, da se austrijske prilike urede po modernim i moralno bezprijekornim načelima, koji jedini mogu zajamčiti narodima sreću i mir, a državi uspješan razvitak i bogastvo. O uskoštju Poljaka prepuštamo sud našim čitaocima i njihovim izbornicima, koji se nipošto ne mogu ponositi takovim zastupnicima, koji su narodne ideale i budućnost Poljske prodači za jeftin novac, koji, kao do sad, nije nikad rodio dobrim plodom za nesretnu i opustošenu Galiciju te za njezin siromašni i jadni narod.

Slovački socijaliste ne smiju u Stockholm.

„Robotnicke Noviny“, list slovačkih demokrata, koji je iza duge stanke opet počeo izlaziti, objašnjava tužbu na mađarske socijalne demokrate, koji nijesu htjeli dozvoliti, da bi u okviru ugarske delegacije bili zastupani i radnici drugih narodnosti, a u prvom redu Slovaci. List dodaje: „Nije to prvi put, da mi socijalni demokrate moramo da se tužimo nad postupkom mađarskih drugova. Na stockholmsku su se konferenciju spremali oni poći u velikom broju, ali nama nijesu dopustili ni jednog delegata. Oni su htjeli ići na vijećanja, dok su nam htjeli zatvoriti vrata, da ne doznaje ništa svijet, da i mi živimo i da hoćemo živjeti“. Tako shvaćaju — a to ne samo u Ugarskoj — gospodujući narod medjunarodnost. Bez tumača, a naši radnici neka uspoređuju ugarske prilike sa ostalim.

U pomoć učiteljstvu u Istri.

Hrvatsko učiteljstvo kotara Pazin, sakupljeno dne 4. listopada 1917. na skupštini u svrhu razgovora o bijedi, u kojoj se ono nalazi, i o koracima, kako da joj se doskoči

uzevši u obzir,

a) da učiteljstvo u ovo teško vrijeme ima osim školskog rada, da vrši i druge razne poslove, koje mu nalažu sadašnje ratne prilike, i to na zadovoljstvo viših oblasti;

b) da su cijene svakovrsnoj robi užasno poskočile, a plaća se učiteljstvu povisila samo od 13—41 K mjesečno tako, da ono ne može nabaviti ni najpotrebnije za se i za obitelj, već u pravom smislu riječi gladuje i ne će moći nikako da vrši svoje dužnosti, pa će — da si ohrani život — biti na žalost prisiljeno, da zapusti učiteljski stadij;

c) da radi strašne suše ne može od seljaka, ne može ni od aprovizacije za sve novce dobiti najnužnije hrane.

zaključilo je

obratiti se sa predstavkom na c. kr. pokrajinsko školsko vijeće, na zemaljsku upravnu komisiju, na c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu, na c. kr. kotarsko i na mjesna glavarstva, te obavijestiti o tom i državne zastupnike, da se

1. dadu učiteljstvu svi povišci (bilo u kojoj formi), kakve daje i kakve će eventualno dati država činovnicima od 8. do 11. razreda;

2. da se kao što i u drugim pokrajinama i kao što kod drugih stadija raspišu natječaji za ispraznjena mjesta učitelja i učiteljica;

3. budu li oblasti i nadalje otežale, da doskoče učiteljstvu, a time i pučkoj školi, u što kraće vrijeme — kako to prilike iziskuju i kako je gore rečeno — obratit će se s molbom na Njegovo Veličanstvo našega prejasnoga cara i kralja

Domće vijesti.

Ravnatelj hrvatske gimnazije u Pazinu nije htio da dozvoli svojim djacima, da sakupljaju prinose za narodni dar hrvatskomu pjesniku i mučeniku, knezu Vojnoviću. Teško nam je označiti ovaj postupak, a da ne upotrebimo jačih riječi. Molimo samo gospođina ravnatelja, neka čita u knjizi svog zemljaka Janca Trđine „Bachovi lutarji i lirici“ i naći će tamo u jednom školskom nadzorniku uzor svome postupku, koji je bio prošlog splošjeća veoma čudnovat, dok je za današnje dane za njega samoga žalostan anakronizam. Mi nikako ne želimo, da se upravlja škole anakronizima, već u modernom i narodnom duhu, a taj traži za sve narode, napose i za Hrvate, da štiju svoje velike ljude. Bit će dakle veoma dobro, da gospođin ravnatelj smisli još jedamput svoje misli u tom pogledu u razboritju misao i da dozvoli sakupljanje našoj omadini, ili neka povuče konzekvencije iz spoznaje, da njegova pedagoško shvaćanje dužnosti ne odgovara više sadašnjim prilikama.

Imenovanje. Zemaljska upravna komisija margrofije Istre, imenovala je svojim zastupnikom u kotarskoj misiji za pripomaganje obitelji u Puli g. dr. Mirka Vratovića, odvjetnika u Puli.

Premještenje zemaljskog upravnog povjerenstva za Istru iz Pazina u Poreč. U smislu odluke, stvorene od zemaljske upravne komisije za Istru, započet će ova komisija doskora svoje poslovanje u Pazinu, čim će biti dovršeno pitanje uredskih prostorija.

Potpore za obitelji onih, koji su zadržani u inozemstvu. Njegovo Veličanstvo car sankcionirao je dne 17. kolovoza zakon, što ga je glasača zastupnička kuća, tičući se potpora obitelji onih, koji su bili zadržani u neprijateljskoj zemlji i obiteljima članovima trgovačke mornarice, kojima je bio zapriječen povratak iz neutralnih zemalja. Tim zakonom vlada biva opunovlaštena podijeliti od dana kada bje zakon objelodanjen (a samo u posebnoj izvanrednim slučajevima od kojeg dana prije) za vrijeme dok traje rat (ili dok se zadržana osoba povraća iz inozemstva) potpore iz vladinih sredstava domaćinjima gori imenovanih osoba u istoj mjeri kao što su doprinosi za uzdržavanje obitelji vojnika, ako opstojne slijedeći uvjeti: 1. ako je austrijski državljani zadržan doista u inozemstvu ili od neprijatelja ili od prijetnje nastali uslijed rata, što će se svo morati dokazati pismima ili će se to uredovno istražiti na temelju podataka, što ih budu dati sami domaćinji; 2. ako domaćinji nijesu u stanju provoditi svoje uzdržavanje vlastitim imanjem, dohodcima ili ne uživaju kakove druge državne potpore (doprinos za uzdržavanje ili potpore bjegunaca). Kao domaćinji bivaju računane sve one osobe, što su zadržane u inozemstvu, isključeni su dakle oni, koji su sa interniranim bili u odnošaju službenom ili navadljaju druge zasebne zahtjeve, ako isti nisu baš samo uzdržavanje. Kao neprijateljske zemlje računaju se sve države, koje su u ratu protiv monarhije. Iznos potpore odvisan je od današnjeg boravišta domaćinji: 2 K na dan za one, koji stanuju u Beču, 1,80 za one, koji žive u mjestima I. i II. razreda za državne činovnike, 1,60 K za sva druga mjesta. Molbe za priznanje potpore moraju stignuti kotarskoj političkoj oblasti gdje stranka sada boravi i to putem općine, opskrbnih ili dobrovornih ureda. Potpore će se isplaćivati samo do onda, dok budu opstojale pretpostavke zakona.

Zabrana kupovanja te izvoza vina iz Istre. Viinarski ured za Istru saopćuje: Daje se na sveopće znanje, da je bez prijašnje dozvole „Viinarskoga ureda za Istru“ zabranjeno kupovanje vina (staroga i novoga), kao i izvoz iz Istre. Dozvoljen je izvoz samo do jedne litre. Dozvole za nakup i izvoz vina izdavaju se kod Viinarskog ureda u Trstu (saj kod namjesništva) uz platež iznosa od K 2.— za režijske troškove, za svaki hektolitara i za svaki otklonak hektolitra. Oproštene su mjazine do 6 litara. Prestupci kaznit će se globom do K 10.000 ili zatvorom do 6 mjeseci, eventualno također zaplijenom.

Sjednica aprovizacione komisije. Dne 11. tek. mj. održavala se sjednica aprovizacione komisije c. k. tvrdjavnog komesara, kod koje su prisustvovali pod predsjedanjem tvrdjavnog komesara svi članovi iste, naime gg. gen. inž. Tonsa, ravnatelj aprovizacione komisije Lirussi, kotarski nadliječnik dr. Schiavuzzi, zasebnik Negri i c. kr. savjetnik pokrajinskog suda Peručić. Nakon referata ravnatelja Lirussi-ja, riješilo se u istoj sjednici ostale tekuće poslove, te se je tom prilikom komisija mogla upoznati velikim poteškoćama, kojima se moraju neprestano boriti osobe, koje vode aprovizacionu komisiju. Osobito treba istaknuti kao velike poteškoće: pomanjkanje trgovačkog osoblja, slabu željezničku vezu i poteškoće poštanskog saobraćaja. Te su poteškoće bile tako osjetljive, da se moglo svladati dotične poslove samo uz veliko naprezanje svih sila cijelog osoblja aprovizacione komisije. U sjednici se nadalje raspravljalo pitanje dobave vina, o čemu će se baviti uskoro također poljodjelsko vijeće namjesništva u Trstu. Tom prilikom izrazio je komisija svoje začudjenje, što kotar Pula nije zastupan u onom važnom odboru. Ravnatelj je Lirussi razložio nadalje finansijsko stanje aprovizacije, koje se mora označiti kao posve povoljno. Komisija je primila ovo priopćenje kao što izvještaj o drugom djelovanju aprovizacione komisije zadovoljstvom do znanja, te je na prijedlog jednog člana izrazio ravnatelju Lirussi zahvalu za njegov požrtvovni rad, što ga čini u korist pučanstva Pule.

Obznana. Uslijed naredbe ureda za prehranu pučanstva od 27. septembra o. g. D. Z. L. br. 390 bivaju promijenjene predajne cijena sijena i slame, što su bile objelodanjene obznanom od dne 25. lipnja o. g. (Allg. 651-18) kako slijedi: 1. za svakovrsno sijeno, K 23.—. 2. Za slamu:

a) za pšeničnu slamu K 13.—; b) za sve druge vrste žitne slame K 11.—; c) za slamu od pašulja, boba, leće, lupine i turkinje K 7.—. — Ove naredbe vrijede također za one množine sijena, koje je zemaljski ured za krmu kupio prije 16. srpnja o. g. — Od c. kr. kotarskog poglavarstva. Pula, dne 9. listopada 1917. C. kr. tvrdjavni povjerenik: Hohenbruck, v. r.

Sve osobe, rođene u godinama 1865.-1866., koje stanuju u mjesnoj općini Pule, služile su u narodnom ustanku te su bile poslone na dopust uslijed naredbe Njegovog Veličanstva cara od 21. svibnja t. g., pozivlju se, da jave svoje boravište u općini, isto tako svaku odsutnost iz općine, koja prekoračuje 14 dana, i to u općinskom stat.-anagrafičnom uredu, Piazza del foro br. 1, prizemno desno, soba br. 3, u uredovnim satovima (8 pr. pod., do 2 popodne) najkasnije do 31. listopada t. g. Propuštanje prijave biti će kažnjeno u smislu odluke ministarstva za zemaljsku obranu od 26. lipnja 1915., Präs. 10125-XIV. Pula, dne 1. listopada 1917.

Slučajevi proljeva i tifusa. U našoj su se općini od 6.—13. o. mj. pojavila dva slučaja proljeva, od kojih je jedan bolesnik ozdravio, a drugi je još u liječenju. — U Medulinu se je pojavio jedan slučaj tifusa.

Opskrba pučanstva odijelom. C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli obznana: Naredbom ministra za trgovinu od dana 21. IX. 1919, D. Z. L. 383, određuju se ustanove za osigurvanje pučanstva odijelom. Uslijed toga je u buduću zabranjen slobodan promet odjećom kao što i kupnja sa strane konsumentenata. Izuzimlje se roba za odijela i za rublje, koja je označena u listini slobodne robe istodobno proglašene od ministra trgovine. Slijedeće vrste robe smiju se izručiti konsumentima samo uz iskaznicu, koja potvrđuje potrebu nabave: 1. robe, koje su prikladne za pravljenja odijela ili rublja; 2. odijela za muškarce, žene i djecu; 3. sve vrste rublja; 4. istrošena odijela, koja se još dadu nositi. Nadalje će centrala pamuka i vune u svrhu opskrbe odijelom i rubljeni dati siromašnome pučanstvu jeftiniju robu, te će urediti promet istrošenim odijelima. Da se svim ovim zadaćama udovolji, ustrojilo se je već za Primorje pokrajinski ured za odijela sa sjelom kod trgovačke i obrtne komore u Trstu. Dok se ustrojilo ostali ured, predviđen u gorenavedenoj naredbi, namjesnik je opunovlastio tvrdjavnoj komesara, da samo u slučaju neopodno potrebe izda dozvole, kojima mogu konsumenti primiti gore naznačenu robu. U tu svrhu moraju se konsumenti u slučaju potrebe obratiti pismeno ili usmeno kod svog općinskog ureda. Trgovci moraju držati poseban registar sa označenim stranicama, iz kojega će biti razvidna zalih robe prema vrsti i množini na početku svakog mjeseca, povisica što je nastala tijekom mjeseca i ishodište ove povisice te stanje robe koncem mjeseca. Prekršaji ove naredbe biti će kažnjeni globom do 20.000 kruna ili zatvorom do 6 mjeseci eventualno istodobno zaplijenom robe.

Poštanski promet. C. k. poštansko i brzojavno ravnateljstvo u Trstu javlja: U Bukovini posluju opet: 1. za obični pismovni poštanski saobraćaj: pošt. uredi: Bobestle, Idzestle, Komarestle, Slobodzia, Kuczurmare, Stefanowka i Unter Stanestie; 2. za saobraćaj pošt. uputnicama, te za saobraćaj pošt. štedionice pošt. ured Breaza; 3. za saobraćaj omocima u ograničenom opsegu pošt. ured Wiznitz na Czeremoszu. — Nadalje javlja: Poštanski saobraćaj sa austrijskim i ugarskim državljanima u Španiji. Uslijed privoljenja francuske vlade mogu se preko Francuske šljati pisma i poštne dopisnice austro-ugarskim državljanima, koji se nalaze u Španiji, te koji nijesu ratni zarobljenici ili internirani, te sa strane ovih. Takove pošiljke mogu sadržavati jedino obiteljske vijesti, te se na naslovnoj strani mora jasno napisati oznaka „Familiensendung“ ili „Nouvelles de famille“. Pisma moraju da budu što kraća.

Glasba. Danas popodne svirati će glasba ratne mornarice na trgu „Custozza“ slijedeće komade: 1. C. W. Ziehrer: „Car Karlo“, koračnica. 2. A. Rosenberg: „Hrvatska ouvertura“. 3. E. Waldteufel: „Zlatna kiša“ — valčik. 4. W. Kleeze: a) Dječji prizor iz opere „Evangelimann“. A Massenet: b) „Marche heroique“. 5. K. Komzák: „Za srce i um“, — karišik. 6. D. Ertl: „Hunyadi“, — koračnica. Početak u 3 sata i 30 časaka.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodati će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 1.

Obznana.

Naručbe američkih loza iz državnih rasadnika u Primorju za sadno vrijeme 1917/18.

U proljeću 1918 biti će na prodaju američka loza iz državnih rasadnika u Primorju uz slijedeće uvjete:

1. navrnutih loza različitih europskih vrsti na velik listni Riparji i Rupestris montikoli;

2. žilavica vrsti velikolistne Riparje, Rupestris montikole i raznih križanka;

3. rozaga vrsti velikolistne Riparije, Rupestris montikule i raznih križanka.

Lozama su slijedeće cijene za svakih 1000 komada:

a) američkim navrnutim lozama 140 K;

b) američkim žilavicama za siromašnije vinogradare 10 K za imućnije posjednike 30 K;

c) američkim rozagama za siromašnije vinogradare 5 K, za imućnije posjednike 16 K.

Oskudnost vinogradara, koji budu naručili lozu po nižnjem cijenama, imade općinsko glavarstvo da savjesno i istinito potvrdi.

Navrnuti loze će se dati pojedincima samo u manjim količinama poglavito za širenje boljih vrsti loza.

Ako naručbe pojedinaca predju 500 komada žilavica ili 2000 komada rozaga, namjesništvo si pridržava pravo, da zatraženu količinu snizi prema zalihu i prijavama.

Naručbe loza neka se prikazuju putem kompetentnih općinskih ureda, koji drže na raspolaganje osobite tiskalice za ovu svrhu, najkasnije do dana 30. novembra o. g.

Naručbe, koje prispiju nakon ovoga roka, neće se uzeti u obzir. Ko naruči loza, neka se vlastitom rukom potpiše na iskazu naručbe u stupcu za opasku.

Općinska glavarstva imaju da ispišene iskaze naručba odmah pošlju kompetentnom c. kr. kotarskom poglavarstvu (c. kr. namjesništvu) u Trstu, povjereniku tvrdjave u Pulu, magistratu u Rovinju) koje će ih predložiti namjesništvu.

Loze će se dati samo primorskim vinogradarima. Trgovci trzjem isključeni su od dobave rečenih loza.

Cijene se razumlju od rasadnika u Zadaru, te se primjerna svota imade platiti kod preuzimanja loza: ako se loza pošalje željeznicom, poštom ili parobrodom, ova svota će se pouzeti ujedno sa troškovima za embalažu i prevoz, koji će se računati po vlastitoj cijeni.

Kod naručbe neka se točno naznači: 1. blatro naplisanu ime, prebivalište, kućni broj i stališ naručitelja;

2. porezna općina, u kojoj leži vinograd, koji imade da se ponovi;

3. željena vrst i množina loza;

4. željeznička, odnosno parobrodarska i poštanska postaja, kamo da se loze pošalju.

Loze treba pregledati odmah što stignu; eventualne pritužbe neka se bez zatezanja uprave na ovdešnjeg c. kr. vinogradarskog nadzornika.

Kasnije stigle pritužbe neće se uzeti u obzir.

Pri koncu se opaža, da se američke loze iz državnih zalih principijelno nedjele badava.

Iznimka će se učiniti samo za one male vinogradare, koji se obvezu, da će posaditi američki vinograd za uzgoj materijala za ponavljanje vinograda.

Molbenice za besplatni pristup američkih žilavica za baš spomenutu svrhu neka se prikazuju ravno c. kr. namjesništvu do gore označenog roka.

Trst, 19. septembra 1917.

Od c. kr. namjesništva.

Zahvala.

Za mnoge iskrene dokaze saučesća, primljene prigodom smrti naše nezaboravne kćeri, sestre, odnosno tetke, gospodjice

Cvijete Družetić

kandidatice IV. učiteljskog tečaja

izričemo ovime najsrdačniju zahvalu. Posebice zahvaljujemo velečasnom gosp. Čurkoviću, koji je pokojnicu u bolesti tješio i u svemu nam pri ruci bio, kao i za nadgrobno slovo držano pokojnici, dalje gospodjici učiteljici Stanić, časnim sestrama profesoricama Českok olomučkog učiteljstva, i svim njezinim drugaricama IV. tečaja Českok učiteljskog ustava u Olomucu, koji nijesu žalili dalekog puta, a da pokojnicu doprate do zadnjeg počivališta i iskažu svoju bol i ljubav. Napokon hvala svim našim sirotama bjeguncima, koji su nam znali u svemu pri ruci biti i prisustvovali sprovodu. Svim nebrojeno puta hvala i od boga plata!

Neudorf, (Moravska) 5. listopada 1917.

Tugujuća obitelj Družetić

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiratata br. 286 od 13. listopada 1917.

Posadno nadzorstvo nadporuč. Benković.

Lječničko nadzorstvo na N. V. u „Benković“:

linijski liječnik dr. Tschada.

Lječničko nadzorstvo u mornarici: boba: linijski liječnik dr. pl. Marochino.

Sjetite se Crvenog križa!

MALI OGLASNIK.

Prodaje se osmero mladih svinja velike pasmine. Upitati se: RAFAEL SLADONJA, stanija Sladonja.

Traži se soba sa pokućtvom, za čestitu gospodju kod ugledne obitelji, po mogućnosti u društvu sa kojom gospodjom ili gospodjicom sa opskrbom.

Traži se suho skladište za smještenje pokućstva. Ponude pod „Skladište pokućstva“ na upravu lista.

Politeama Ciscutti.

Danas u nedjelju

velike kinematografske predstave sa sljedećim rasporedom:

Novost za Pulu! Sjajan uspjeh!

Zenitbena koračnica

drama u 4 čina sa LYDIA BORELLI i LEDA GYS u glavnim ulogama.

Početak: 2, 3:30, 5 i 6:30 s. pop.

CIJENE za ovaj film: Ulaznica za parter i lože K 1.—; lože K 2.—; zatvoreno sjedalo 50 fil.; galerija 30 fil.

I za djecu. Salonki orkestar.

B. De Prato

Vježbenica talijanskog jezika

za

opće pučke škole i za samouke

dobiva se kod tvrdke

Jos. Krmpotić Pula.

„Hrvatski List“ može se kupiti u našoj podružnici, ulica Franz Ferdinanda 3, naproti „Custozi“ već od 6 sati jutro dalje.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Velika pobuda smijeha!

HILDA I HULDA

veseloigra u 3 čina sa Dorrit Welxler.

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Podupirajte Družbu!

Ratno osiguranje!

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad osiguravajući odlo u Puli, trg Custoza broj 45, časti se obavijestiti p. n. općinstvo, osobito pako one obitelji, koje imaju ili oca ili sinove u vojsci, da prima ratno osiguranje po ugodnijim cijenama nego li prošle podine. U interesu je sviju, da osjeguraju svoje, ne samo svoje na fronti, nego i one u zaledju, jer i prvi i drugi su u pogibelji. Nitko dakle nek se ne okani ove dobrotvorne prilike.

Za one, koji su već bili osjegurani, i kojima je prošlo vrijeme osjeguranja, prima se novo osjeguranje za dobu od jedne godine. Ovakovim će se strankama u cijenama mnogo popustiti t. j. ubrojiti će im se dio prošle godine već uplaćene svote u novu premiju. Time je dana prilika i siromašnijim slojevima, da se posluže ove pogodnosti.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI

registrirana zadruga na ograničeno jamčenje

ulica Carrara br. 4, vlastita kuća „Narodni Dom“.

Podružnica u Pazinu.

Prima uloške na štednju, te ih ukamaćuje sa

4 % kamata

Eskomptira mjenice uz najpovoljnije uvjete i daje zajmove na nepokretnine.

Uredovni satovi: od 9—12 prije podne i od 4—6 popodne.

KINO „IDEAL“

Trg Custoza.

Danas po prvi put!

ŽIVOT ZA ŽIVOT

Dramatski igrokaz u 4 čina

Brilijantna fotografija i misaoni postupak.

Početak predstava u 2 zadnja u 7 s. — Cijene mjesta: I. K 1.—, II. 60 fil., III. 30 fil.

HENRIK SIENKIEWICZ

Ta treća.

(Nastavak.)

Tako je bila lepa, takve je imala sanene a podjednako sjajne oči, takvu je slatku neku otežalost odavalo cijelo njeno biće, da se nisam mogao od nje odkinuti.

Ali doista i ona se od mene nije mogla odkinuti, kao da se htjela nagraditi za dugu šutnju i za tako dugo pritaženo čuvstvo.

Kasno se vratim kući. Svjatecki još nije spavao . . . Pri svjetiljci je risao drvorez za jedan ilustrovani list.

— Tu je pisano za tebe — reče ne dajući očiju od posla.

Uzmem sa stola pismo i osjetim kroz kuvertu prsten. Dobro! sutra ću ga trebati. Otvorim pismo i čitam, što sledi:

„Znam, da će vam milo biti, što vam vraćam prsten, jer ste očito za tim i išli. Koliko je do mene, ni ja se ne mislim takmiti — s glumicama K“.

Bar je kratko!

Iz toga lista provljuje gnjev i ništa više.

Ako je još sjenke čara u mojim očima bilo za Kazimiru, ta se sjenka za uvijek razplinula.

Čudnovato: svi drže, da je Eva prouzročila moju preobuku i sve to, što se dogodilo — a sad će u istinu sve, što će slediti, prouzročiti Eva.

Sgnječim list, strpam ga u džep i podjem spavati . . .

Svjatecki podigne oči od radnje i pogleda me čekajući, hoću li što reći, a ja šutim.

— Večeras je iza kazališta ovdje bio onaj podli Ostržinjski — reče Svjatecki.

XVIII.

Sjutra hoću već u devet sati da poletim do Eve, ali ne mogu, jer su strani ljudi kod mene.

Došao barun Kartoffler i naručio duplikat mojih „Židova“. Nudja mi tisuću pet sto rubalja, ja tražim dvie tisuće. Kod toga ostaje.

Kad ovaj ode, dodje i naruči Tanzenberg dva portreta. Svjatecki kao antisemita, prekorava me, da sam židovski slikar, no ja bih rado znao, tko će u nas kupovati umjetnička djela, ako ne novčani ljudi. A što se novčani ljudi uklanjaju lešinama Svjateckoga, tome nisam ja kriv.

Tek u jedan sat dospijem k Evi, predam joj prsten i javljam joj, da ćemo poslije vjenčanja odputovati u Rim.

Evica radostno pristaje i koliko smo jučer oboje šutjeli, toliko danas jedno za drugim govorimo . . .

Pripovijedam joj o naručbama, koje sam primio i zajedno se veselimo. Portrete valja mi svršiti prije odlazka a „Židove“ za Kartofflera slikat ću u Rimu. Za tim ćemo natrag u Var-

šavu te ću ja ovdje uredit radionicu i živjet ćemo kao u nebu . . .

Praveći te osnove rečem Evi, da ćemo jučerašnji dan sav viek provoditi kao svetak . . .

No ona sakriva svoju glavicu na mom ramenu i moli me, da o tom ne govorim. Tad mi ovaj vrat razpučenim rukavima svoje spavaće haljine i naziva me svojim velikim čovjekom . . . Bljedja je no obično, oči su joj ljubičastije no obično, ali sva se sjaji od radosti.

Oh! Koliko žam bio magare, što sam imajući uža se takvu ženu drugdje sreću, u krugu ljudi, u kojem sam bio posvema tuđ a koji je i za me bio tuđ . . .

Kolika je umjetnica Evka! Moja je zaručnica, pa se odmah prihvatila te uloge i nehotice se malo igra hilade i sretno zaručnice. Ne zamjeram to ljubljenom biću, koje je tolike godine bilo kod kazališta.

Iza ručka odvezemo se k Jeli Kolčanovskoj.

Od časa, gdje me Eva može prikazat kao svoga zaručnika, postala je i šala sa starcem lirnikom nevinu, te ne može izmedju obiju gospodja izazvati nesporazumka. I sibilja nas Jela, znajući već za sve, dočeka razširenim rukama i veseli se sreći Evinoj. Kao tri mahnitca smijemo se starcu prošjaku, jer je taj starac morao slušati o slikaru Magurskom. Jučer sam htio probosti Ostržinjskoga, danas se divim njegovu duhu.

(Nastavit će se.)